
TELUGU

9690/04

Paper 4 Texts

October/November 2019

MARK SCHEME

Maximum Mark: 75

Published

This mark scheme is published as an aid to teachers and candidates, to indicate the requirements of the examination. It shows the basis on which Examiners were instructed to award marks. It does not indicate the details of the discussions that took place at an Examiners' meeting before marking began, which would have considered the acceptability of alternative answers.

Mark schemes should be read in conjunction with the question paper and the Principal Examiner Report for Teachers.

Cambridge International will not enter into discussions about these mark schemes.

Cambridge International is publishing the mark schemes for the October/November 2019 series for most Cambridge IGCSE™, Cambridge International A and AS Level components and some Cambridge O Level components.

This document consists of **12** printed pages.

Generic Marking Principles

These general marking principles must be applied by all examiners when marking candidate answers. They should be applied alongside the specific content of the mark scheme or generic level descriptors for a question. Each question paper and mark scheme will also comply with these marking principles.

GENERIC MARKING PRINCIPLE 1:

Marks must be awarded in line with:

- the specific content of the mark scheme or the generic level descriptors for the question
- the specific skills defined in the mark scheme or in the generic level descriptors for the question
- the standard of response required by a candidate as exemplified by the standardisation scripts.

GENERIC MARKING PRINCIPLE 2:

Marks awarded are always **whole marks** (not half marks, or other fractions).

GENERIC MARKING PRINCIPLE 3:

Marks must be awarded **positively**:

- marks are awarded for correct/valid answers, as defined in the mark scheme. However, credit is given for valid answers which go beyond the scope of the syllabus and mark scheme, referring to your Team Leader as appropriate
- marks are awarded when candidates clearly demonstrate what they know and can do
- marks are not deducted for errors
- marks are not deducted for omissions
- answers should only be judged on the quality of spelling, punctuation and grammar when these features are specifically assessed by the question as indicated by the mark scheme. The meaning, however, should be unambiguous.

GENERIC MARKING PRINCIPLE 4:

Rules must be applied consistently e.g. in situations where candidates have not followed instructions or in the application of generic level descriptors.

GENERIC MARKING PRINCIPLE 5:

Marks should be awarded using the full range of marks defined in the mark scheme for the question (however; the use of the full mark range may be limited according to the quality of the candidate responses seen).

GENERIC MARKING PRINCIPLE 6:

Marks awarded are based solely on the requirements as defined in the mark scheme. Marks should not be awarded with grade thresholds or grade descriptors in mind.

Marks	Description
22–25	Exceptional work. Excellent ability to organise material, thorough knowledge, considerable sensitivity to language and to author's intentions, understanding of some literary techniques. Really articulate and intelligent answers should be considered in this band even if there are still flaws and omissions.
20–21	Very good. Close attention to detail of passages, controlled structure, perceptive use of illustration, good insight when discussing characters. Ability to look beyond the immediate material and to show some understanding of author's intentions and of underlying themes.
18–19	Thoroughly solid and relevant work. Candidate does not simply reproduce information: can discuss and evaluate material and come to clear conclusion. Good focus on passages. Some limitations of insight but coherent, detailed approach and aptly chosen illustrations.
16–17	Painstaking. Sound knowledge of texts; mainly relevant. Some attempt to analyse and compare, some sense of understanding. Possibly not in full control of material; solid but indiscriminate. Many very conscientious candidates fall into this category: they tend to write far too much as they are reluctant to leave out anything they have learnt. Focused, coherent essays which lack really solid detail but convey a good understanding of the text should also be considered for this band.
14–15	Fair relevance and knowledge. Better organised than work in the 12–13 band: the candidate probably understands the demands of the question without being able to develop a very thorough response. Still a fairly simple, black and white approach. Some narrative and 'learnt' material but better control and focus than work in the 12–13 band. Many candidates probably fall into this category.
12–13	Sound, if simple and superficial, knowledge of plot and characters. Makes assertions without being able to illustrate or develop points. Probably still too dependent on narrative and memorised oddments but there may be a visible attempt to relate these to the question. Can extract one or two relevant points from a set passage.
10–11	Some very basic material but not much sense of understanding or ability to answer the question. The candidate rarely reads the set passage but uses it as a springboard for storytelling and memorised bits and pieces about characters. Very general, unspecific approach. Random, bitty structure. Signs of organisation and relevance should be looked for in case the answer can be considered for a mark in the 12–13 band.
6–9	Marginally more knowledge here than in the 0–5 band. The candidate may have read the text but is probably unable to see beyond the barest bones of the plot or half-remembered notes. Insubstantial; very little relevance. The candidate may have problems with the language and will be unable to express ideas comprehensibly.
0–5	No discernible material. Often very inadequate language. Marks in this section are awarded almost on the basis of quantity: up to 3 for a sentence or two showing a glimpse of knowledge, 4 or 5 where there is also a hint of relevance to the question. It is possible for a candidate to write a whole page demonstrating no knowledge at all (have they read the book?), or only misunderstood background facts or very vague general remarks unrelated to either text or question.

Indicative Content – suggested content which examiner may consider for each question

విభాగం 1

1 రామాయణము - ఆరణ్య కాండము, మొల్ల

(a) ఈ పాఠ్యభాగం, మీరు చదివిన పాఠ్యం ఆధారంగా ఈ కింది అంశాలు వివరించండి. (Marks 25)

(i) రాముడు మారీచుని వధించటానికి కారణమైన పూర్వ వృత్తాంతం

(ii) మారీచుని వధ తర్వాతి పరిణామాలు

(iii) లక్ష్మణుడు "శ్రీరామచంద్రం డేగిన మార్గంబున" వెళ్ళిన తర్వాత జరిగిన సంఘటన

(i) అరణ్యవాసంలో ఉన్న సీతారామలక్ష్మణులు వనవాసంలో ఉండగా అక్కడికి శూర్పణఖ రావటం, వారిని మోహించటం, లక్ష్మణుడు ఆమె ముక్కు చెవులు కోసి పరాభవించటం, ఆమె తన పరాభవాన్ని ఖరదూషణలకు చెప్పి దుఃఖించటం, ఖరుడు పెద్ద సేనతో రామలక్ష్మణుల మీదికి దండెత్తి రావటం, రాముడు ఖరుని వధించటం, తర్వాత దూషణుడు రావటం, రాముని చేతిలో దూషణుని మరణం - ఖరదూషణాదుల సంహారం తర్వాత శూర్పణఖ రావణుని దగ్గరికి వెళ్ళి సీత సాందర్యాన్ని వర్ణించి చెప్పటం, రావణునికి సీతపై మోహం - ఆమెను దక్కించుకోవాలనే కోరిక - అందుకు మారీచుని సహాయం అర్థించటం - మారీచుని బంగారు జింక రూపంలో సీతారాములు ఉన్న చోటికి పంపటం; మాయా మృగాన్ని చూసిన సీత రామునితో ఆ మృగాన్ని పట్టి తెమ్మని కోరటం; రాముడు బంగారు లేడిని పట్టుకోటానికి బయల్దేరటం - జింక రూపంలో ఉన్న మారీచుడు రాముడికి అందకుండా పరిగెత్తటం - చివరికి రాముడు అది మాయా మృగం అని తెలుసుకొని బాణంతో కొట్టి చంపటం - ప్రాణాలు విడిచే ముందు మారీచుడు "హా లక్ష్మణా!" అని అరిచి ప్రాణాలు విడవటం - ఇంత వరకు మారీచుని వధకు పూర్వ వృత్తాంతం.

(ii) తరువాతి పరిణామాలు: మారీచుని అరుపు విన్న సీత రాముడు ప్రమాదంలో ఉన్నాడని భావించి లక్ష్మణుని రాముని వద్దకు వెళ్ళమని కోరటం; లక్ష్మణుడు రామునకు ఎటువంటి ప్రమాదం జరగదు; అతడు మహా వీరుడు అని చెప్పటం; అప్పుడు సీత లక్ష్మణుని వినరాని మాటలతో నిందించటం - లక్ష్మణుడు చిన్నబుచ్చుకొని సీతను విడిచి రాముడు వెళ్ళిన దారి వెంట వెళ్ళటం.

(iii) లక్ష్మణుడు వెళ్ళిన తర్వాత జరిగిన సంఘటన: రావణుడు సన్యాసి రూపంలో వచ్చి సీతను అపహరించుకొని వెళ్ళటం. ఈ అంశాలు రాయాలి.

(b) మీరు చదివిన పాఠ్యం ఆధారంగా మొల్ల చిత్రించిన సీతాపహరణం తర్వాతి ఘటనలను వివరించండి.

(Marks 25)

రావణుడు సన్యాసి రూపంలో వచ్చి సీతను అపహరించుకొని వెళ్ళుండగా దారిలో రావణుణ్ణి జటాయువు అడ్డగించటం - జటాయువును రావణుడు రెక్కలు విరిచి నేల కూల్చటం - రాముడు సీతను గానక దుఃఖించటం - లక్ష్మణుడు రాముని ఊరడించటం - రామలక్ష్మణులు సీత జాడకై అడవిలో వెతుకుతూ బయలుదేరటం - జటాయువు ద్వారా సీతను అపహరించిన రావణుడు ఆమెను తీసుకొని దక్షిణాభిముఖుడై వెళ్ళిన విషయం తెలియజేయటం - రాముడు జటాయువుకు అగ్ని సంస్కారం చేసి దక్షిణ దిశగా వెళ్ళా దారిలో కబంధుని వధించి,

శబరి ఆశ్రమంలో ఆమె ఆతిథ్యాన్ని స్వీకరించటం - శబరి సూచన ప్రకారం సుగ్రీవుణ్ణి కలుసుకోటానికి పంపా తీరానికి వెళ్ళటం -- అనే అంశాలు రాయాలి.

2 మనుచరిత్ర, పెద్దన

- (a) ఈ పాఠ్యభాగం, మీరు చదివిన పాఠ్యం ఆధారంగా ప్రవరుడు "కరుణింపు నాపయిన్" అని వరూధినిని వేడుకోవలసిన పరిస్థితి ఎట్లా ఏర్పడిందో వివరించండి. (Marks 25)

సిద్ధుడు ఇచ్చిన పాదలేపన ప్రభావంతో హిమవత్పర్వత ప్రాంతాన్ని చూడటానికి వచ్చిన ప్రవరుడు హిమవన్నగం మీద కొన్ని ప్రదేశాలను చూసి ఆ రోజుకు ఇంటికి పోదాం అనుకున్నప్పుడు పాదలేపం మంచుకు కరిగిపోవటం వల్ల ఆకాశ గమనం సాధ్యం కాకపోవటం - తనకు ఎదురైన పరిస్థితికి ప్రవరుడు చింతించటం - ఇంటికి పోయే మార్గం తెలియక తాను హిమవత్పర్వత ప్రాంతానికి ఎందుకు వచ్చానా అని తనను తానే నిందించుకోటం - ఆ సమయంలో సమీపంలో స్త్రీలు ఉన్న వైనాన్ని తెలిపే విధంగా సుగంధ పరిమళపు గాలులు వీయటం - ప్రవరుడు అక్కడ జనం ఉండవచ్చు అనే ఆశతో ఆ వైపుకు వెళ్ళి అక్కడ వీణ వాయిస్తూ ఉన్న వరూధినిని చూడటం - ఆమె ప్రవరుని చూచి అతని అందానికి ముగ్ధురాలై అతని పట్ల ఆకర్షితురాలు కావటం - అతన్ని తనవాడుగా చేసుకోవాలనుకోటం - ప్రవరుడు ఆమెను నీవు ఎవ్వరవు అని అడిగి, తన సంగతి తెలిపి, తన ఊరికి వెళ్ళేందుకు దారి చెప్పమని అడగటం - ఆమె వచ్చినదారి తెలియదా నీకు అని ప్రశ్నించి తనగురించి వివరించటం - ఊరికి వెళ్ళటానికి తొందర ఎందుకు, ఎండకు అలిసిపోయి ఉన్నావు, ఇక్కడ కొంత సేపు విశ్రాంతి తీసుకోమని చెప్పటం - ప్రవరుడు తన ఇంటి దగ్గర తాను నిర్వహించవలసిన ఆచార విధులు ఉన్నాయి; వెళ్ళక తప్పదు అని చెప్పి తనను కరుణించి తన ఊరికి దారి తెల్పమని కోరటం -- అనే అంశాలు రాసి ఈ విధంగా ప్రవరుడు వరూధినిని వేడుకోవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది అని రాయాలి.

- (b) మీరు చదివిన పాఠ్యం ఆధారంగా పెద్దన వర్ణనా చాతుర్యాన్ని వివరించండి. (Marks 25)

ప్రవరుడు చూసిన హిమవత్పర్వత వర్ణన, ఆ పర్వతం మీది ఇతర స్థలాల వర్ణన, ప్రవరుడు చూసిన వరూధిని వర్ణన, ప్రవరుని అందాన్ని చూసి ముగ్ధురాలైన వరూధిని స్థితి వర్ణన, వరూధిని దృష్టి కోణంలో నించి ప్రవరుని సౌందర్య వర్ణన -- ఈ అంశాలను వివరించి, పెద్దన ఈ విధమైన వర్ణనా చాతుర్యాన్ని ప్రదర్శించాడు అని రాయాలి.

3 దేశభక్తి, గురజాడ అప్పారావు

- (a) ఈ పాఠ్యభాగం, మీరు చదివిన పాఠ్యం ఆధారంగా గురజాడ అప్పారావుగారు మానవులకు చేసిన హితబోధను, దాని విలువలను సమీక్షించండి. (Marks 25)

ఈ కవితలో గురజాడ అప్పారావుగారు చెప్పిన అంశాలు: మాతృదేశాన్ని ప్రేమించాలి - అందరి పట్లా మంచిగా ఉండాలి - మాటలు కాకుండా చేతలతో ఇతరుల మంచికి పాటుపడాలి - దేశం అంటే మట్టి కాదు; దేశమంటే ఆ దేశంలో నివసించే మనుషులు - వ్యర్థ కలహాలు మంచిది కాదు - కత్తి వైరం (యుద్ధాలు) దేశాలకు మంచిది కాదు - ఇతరుల అభివృద్ధి పట్ల ఓర్వలేని తనం మంచిది కాదు - అందరూ ఐకమత్యంగా ఉండాలి - ఇతరుల మేలే మన మేలు అని భావించాలి - సొంత లాభం కొంత మానుకొని ఇతరుల మేలును కాంక్షించాలి - విద్యలు సాధించటంలో మాత్రమే ఇతరులతో స్పర్ధ వహించాలి; వాణిజ్యంలో మాత్రమే ఇతరులతో పోటీతో కూడిన వైరాన్ని వహించవచ్చు కాని వ్యక్తిగతమైన స్పర్ధలు, వైరాలు మంచిది కాదు - నాకు దేశం మీద అభిమానం ఉంది అని ఒట్టి మాటలు చెప్పే ప్రయోజనం లేదు - పూనికతో దేశానికి లాభం జరిగే మంచి పని ఏదైనా చేసి నీ అభిమానాన్ని చాటుకోవాలి -- మొదలైన అంశాలను వివరించి వాటివల్ల మానవులకు కలిగే మేలును తెలపాలి. ఈ విధమైన నడవడిక వల్ల దేశానికి జరిగే మంచిని, మానవులకు జరిగే మంచిని వివరించాలి. అటువంటి గుణాలు అలవరచుకున్న ప్రజల ద్వారా సమాజానికి కలిగే మేలును వివరించాలి. ప్రధానంగా దేశ మంటే మట్టి కాదు, దేశ మంటే మనుషులు అనే విషయాన్ని వివరించాలి. దీన్ని బట్టి దేశాన్ని ప్రేమించటం అంటే దేశంలోని మనుషులను ప్రేమించటం అనే అంశాన్ని పేర్కొనాలి. ప్రధానంగా ఈ నీతి వాక్యాలలో చాలా వరకు చారిత్రకంగా భారతదేశం లోని రాజులు, సంస్థానాధిపతులు ఒకరితో ఒకరు కలహించుకొని, ఐకమత్యం లేకుండా, యుద్ధాలతో బలహీనపడి దేశాన్ని విదేశీయుల పాలుకావటానికి కారణం అయిన అంశాలు వివరించవచ్చు. పైన చెప్పిన అంశాలు మానవులకు ఏ విధంగా హితబోధ అవుతాయో వివరించి, వాటి విలువలను తెలియజేయాలి.

- (b) మీరు చదివిన పాఠ్యం ఆధారంగా గురజాడవారి మాటల లోని వస్తుసంపద ప్రాధాన్యాన్ని వివరించండి.

(Marks 25)

ఈ కవితలో గురజాడ అప్పారావుగారు వస్తుసంపద ప్రాధాన్యాన్ని గురించి చెప్పిన అంశాలు: పాడి పంటల అభివృద్ధి కొరకు పాటుపడాలి - పాడి పంటల వల్ల మనుషులకు మంచి ఆహారం లభిస్తుంది - మనుషులకు మంచి తిండి చాలా ముఖ్యం - మంచి తిండి వల్ల మనుషులు బలం కలిగి ఉంటారు - అటువంటివారి వల్ల సంపద సృష్టించటం సాధ్యం అవుతుంది - కళలలో ప్రావీణ్యం సంపాదించి కళాఖండాలు సృష్టించ గలుగుతారు - ఈసురోమని ఉండేవారి వల్ల ఇవన్నీ సాధ్యం కాదు - దేశీయమైన వస్తువుల ఉత్పత్తిని పెంచాలి - ఎగుమతులు పెంచాలి - గత కాలాన్ని గురించి తలచుకుంటూ కూర్చుంటే ప్రయోజనం లేదు - మందగించకుండా అంటే పని పాటలు లేకుండా సోమరితనంతో కాలం వృధాపరచ కూడదు - ఆధునిక కాలానికి తగినట్లుగా ముందడుగు వేసి అభివృద్ధి సాధించాలి - డబ్బు చాలా ముఖ్యం - దాని వల్ల అన్నింటినీ సాధించవచ్చు - కీర్తి ప్రతిష్ఠలు, సంపద పెంపొందించుకో వచ్చు - విద్యలు నేర్వటంలోనే ఇతరులతో స్పర్ధ వహించాలి - స్పర్ధ వల్లనే విద్య అభివృద్ధి చెందుతుంది - విద్య వల్ల కూడా సంపద సృష్టించటం సాధ్యం అవుతుంది - వాణిజ్యంలో మాత్రమే వైరం పాటించాలి - వ్యక్తిగతమైన వైరం పనికిరాదు

- మొదలైన అంశాలు వివరణాత్మకంగా రాయాలి. ఈ విధంగా వస్తు సంపద వల్ల దేశం అన్ని రంగాలలోనూ అభివృద్ధి చెందుతుంది అనే అంశాన్ని కూడా వివరించాలి.

విభాగం 2

4 స్వయంకృతం, గోపీచంద్

(a) గోపాలం, శ్యామలల దాంపత్య జీవితంలో ఏర్పడిన సమస్యలను వివరించి, వాటికి కారణాలను విశ్లేషించండి.

(Marks 25)

గోపాలం - శ్యామల భార్యభర్తలు. గోపాలానికి సమాజ సేవ అంటే చాలా ఇష్టం. అతను శ్యామలను పెళ్ళి చేసుకోవడానికి ముందే రాజకీయాలలో పని చేసేవాడు. రాజకీయాలలో అతనికి పరిచయం అయిన వ్యక్తుల కారణంగా స్వచ్ఛందంగా సమాజ సేవా కార్యక్రమాలు చేపట్టి పేడితులను ఉద్ధరించా లని భావించాడు. అటువంటి సేవా కార్యక్రమాలలో తలమునక లాతూ భార్యనూ ఇంటినీ పట్టించుకోవటం కూడా మానేశాడు. ఇంటి అవసరాలను చూడటం కూడా తగ్గిపోయింది. దానితో, క్రమంగా శ్యామలలో ఒంటరితనం పెరిగి గోపాలం మీద వ్యతిరేకత ఏర్పడింది. తన అసహనాన్ని ఆమె తన మాటల లోనూ, చేతల లోనూ చూపించ సాగింది. అటువంటి సమయంలో అతనికి యశోదతో పరిచయం అయింది. యశోద కూడా అతని వలెనే సమాజ సేవా కార్యక్రమాలలో శ్రద్ధగా పాల్గొంటూ ఉండేది. గోపాలం కూడా ఆమెతో కలిసి పనిచేయటం మొదలుపెట్టాడు. అతను ఈ విధంగా మరొక స్త్రీతో కలిసి పని చేయటం శ్యామలకు ఆమె మీద అసూయ, గోపాలం మీద కోపం కలిగించాయి. ఆమె అహం దెబ్బతినటంతో శ్యామల భర్తను వదిలి పుట్టింటికి పోవాలనుకున్నది - ఈ సంఘటనలకు ముందే గోపాలం రాజకీయాలలో పని చేసే కాలం లోనే శ్యామల అన్న గోపాలానికి శ్యామలను కూడా తనతో పాటు రాజకీయాలలో పని చేయటానికి తీసుకుపోమ్మని సలహా ఇచ్చాడు - ఆమెను ఇంటికి మాత్రమే పరిమితం చేసి గోపాలం ఇట్లా రాజకీయాలలో తిరుగుతుంటే ముందు ముందు అతని సంసారంలో సమస్యలు తలెత్తుతాయి అని అతను గోపాలాన్ని హెచ్చరించాడు. కాని గోపాలం స్త్రీల సమాజ సేవలో పాల్గొనే విషయంలో తన అభిప్రాయాలను తెలిపి, ఆడవాళ్ళు ఇంటిని చక్కదిద్దుకోవా లని, వారు కుటుంబానికే పరిమితం కావాలి అనీ, వారికి సమాజ సేవ చేసే శక్తి భగవంతుడు ఇవ్వలే దని చెప్పాడు - ఆ విధంగా గోపాలం శ్యామల అన్న సలహాను తిరస్కరించాడు. క్రమంగా శ్యామలలో గోపాలం పట్ల తిరస్కార భావం మొదలైంది - ఇప్పుడు యశోద అతని సేవా జీవితం లోకి ప్రవేశించి నప్పటి నించీ ఆమె అతని అభిప్రాయాలను ప్రవర్తనను ప్రశ్నించటం మొదలుపెట్టింది. అతను యశోదతో పార్కులకు, హోటళ్ళకు, మీటింగులకూ తిరుగుతున్నా డని తప్పు పట్టింది - తనను సమాజ సేవా కార్యక్రమాల లోకి రానివ్వకుండా ఇంటికే పరిమితం చేసి ఒక స్త్రీ అయిన యశోదతో కలిసి పని చేయటం ఏమిటి అని నిలదీసింది. అతన్ని స్వార్థపరు డని, మోసగా డని నిందించింది - చివరికి శ్యామల గోపాలాన్ని వదిలి పుట్టింటికి పోవా లనుకుంటుంది. గోపాలం తనలో ఎటువంటి తప్పు లేదని, సమాజ సేవా కార్యక్రమాలలో మాత్రమే యశోదతో కలిసి పని చేస్తున్నా నని చెప్పినా ఆమె ఒప్పుకోదు. చివరికి ఆమె అతన్ని వదిలి పుట్టింటికి వెళ్ళిపోతుంది. అప్పుడు ప్రారంభం అవుతుంది గోపాలంలో పశ్చాత్తాపం - ఇదంతా తన స్వయంకృతాపరాధమే నని బాధపడతాడు.

ఇదంతా రాసి గోపాలం సమస్యలకు కారణాల విశ్లేషణలో భాగంగా ఈ అంశాలు రాయాలి: దేశ సేవా కార్యక్రమాలలో యశోద పాల్గొనటాన్ని ఆమోదించి, ఆమెతో కలిసి పని చేసినవాడు తన భార్యను అందుకు ఆహ్వానించలేకపోవటం - సమాజ సేవలో ఆడవాళ్ళు పాల్గొనకూడదు; వాళ్ళు కుటుంబానికే పరిమితం కావాలి అనే గోపాలం సిద్ధాంతమే తప్పు - అటువంటిది, అతను ఆ సిద్ధాంతాన్ని కేవలం తన భార్య విషయం లోనే అమలు పరచా లనుకోటం; పర స్త్రీ అయిన యశోద విషయంలో అతను తన సిద్ధాంతాన్ని వదిలివేసి ఆమెతో కలిసి పని చేయటానికి సిద్ధం కావటం - ఇవన్నీ అతని ద్వంద్వ వైఖరిని తెలియజేస్తున్నాయి - ఇటువంటి తన నడవడిక వల్లనే శ్యామల ఇల్లు వదిలి వెళ్ళిపోవా లని నిర్ణయించుకున్నది అని గోపాలం గ్రహించే సరికి సమయం మించిపోయింది - ఇదంతా తన స్వయంకృతం అని అతను ఆలస్యంగా గుర్తించి పశ్చాత్తాపం చెందాడు అనే అంశాలు రాయాలి.

- (b) స్త్రీల గురించి గోపాలం సిద్ధాంతాన్ని తెలిపి, అతను యశోదతో కలిసి దేశసేవా కార్యక్రమాలలో పాల్గొనటం వల్ల కలిగిన పరిణామాలను వివరించండి. (Marks 25)

గోపాలం సిద్ధాంతం ప్రకారం ఆడవాళ్ళు ఇంటి పనులకే పరిమితం కావాలి. మగవాళ్ళకు మాత్రమే బయటి పనులు. ఆడవాళ్ళు, కావాలంటే, పుస్తకాలూ పత్రికలూ చదివి జ్ఞానాన్ని సంపాదించ వచ్చు. కాని ఆడవాళ్ళకు సమాజ సేవ చేసేందుకు కావలసిన శక్తిని భగవంతుడు ఇవ్వలేదు. ఇల్లు, పిల్లలు, వారి పోషణ మొదలైన పనుల తోనే వాళ్ళ సమయం సరిపోతుంది - కాబట్టి వాళ్ళు కుటుంబాన్ని తీర్చిదిద్దుకోటానికే పరిమితం కావాలి. మగవాళ్ళు సమాజ సేవలో పాల్గొన వచ్చు. స్త్రీలకు అది పనికిరాదు. ఇటువంటి సిద్ధాంతాలను కలిగి ఉన్న గోపాలం పెళ్ళికి ముందు నిచే రాజకీయాలలో పనిచేస్తుండటం - గోపాలం శ్యామలల పెళ్ళి - శ్యామల అతన్ని ఎంతగానో ప్రేమించింది, ఆమె ఇంటి పట్టునే ఉండి అతనికి అన్ని సేవలూ చేస్తూ అతను దేశ సేవా కార్యక్రమాలలో పాల్గొనటానికి సహకరించింది అనే అంశాలు - అట్లా కాలం గడుస్తూ ఉండగా క్రమంగా గోపాలం భార్యలో భర్త తనను ఇంటికే పరిమితం చేసి తన కొరకు, ఇంటి కొరకు సరిగా సమయం కూడా కేటాయించటం లేదు, డబ్బు కూడా ఎక్కువగా ఖర్చుచేస్తున్నాడు అనే ఆలోచనలు తలెత్తటం - ఇంతలో అతనికి దేశ సేవ కార్యక్రమాలలో యశోద అనే స్త్రీతో పరిచయం కావటం - ఆడవాళ్ళు ప్రజాసేవకు పనికిరారు అనే తన సిద్ధాంతాన్ని మరిచిపోయి యశోదతో కలిసి పని చేయటానికి అతనికి అభ్యంతరం లేకపోవటం - ఆమెతో ఎక్కువగా కలిసి ఎన్నో కార్యక్రమాలలో పాల్గొనటం - క్రమంగా అతన్ని ఎంతగానో ప్రేమించి అతనికి అన్ని విధాలా సహకరించే అతని భార్యను, ఇంటిని పట్టించుకోక పోవటం వల్ల శ్యామల ఒంటరితనంతో బాధపడటం - యశోదను గురించి తెలిసి బాధ అసూయ కలగటం - తనను ఇంటికే పరిమితం చేసి యశోదతో పాఠ్యాలకూ, హోటళ్ళకూ, మీటింగులకూ అంటూ తిరుగుతున్నాడని ఆమె తీవ్రంగా బాధ పడటం - అతను స్వార్థపరు డని, తనను మోసం చేస్తున్నా డని అతన్ని నిందించటం - చివరకు ఆమె అవమాన భారంతో అతన్ని వదిలివేసి పుట్టింటికి పోవటానికి సిద్ధపడటం - గోపాలం ఆమెకు తన భావాలను వివరించినప్పటికీ ఆమె మనసు మారకపోవటం - తాను యశోదతో కలిసి పనిచేయటాన్ని భార్య అపార్థం చేసుకుంటున్న దని గోపాలం బాధపడటం - అంతే కాని, యశోద కూడా స్త్రీయే నని, ఆమె దేశ సేవా కార్యక్రమాలలో పాల్గొనటాన్ని తాను ఆమోదించి, తన భార్యను ఆ విధంగా సమాజ సేవలో పాల్గొనే విషయంలో సంకుచితంగా ఆలోచిస్తున్నా ననే విషయం గోపాలం గ్రహించలేక పోవటం - ఫలితంగా భార్య గోపాలాన్ని వదిలి వెళ్ళిపోవటం - చివరికి ఇదంతా తన స్వయంకృతం అనే పశ్చాత్తాపం గోపాలానికి ఆలస్యంగా కలగటం - బాధపడటం -- ఈ విషయాలు వివరించాలి.

5 స్వీట్ హోమ్ - 1, ముప్పాళ రంగనాయకమ్మ

(a) ఈ నవలలో చిత్రించబడిన విమల, బుచ్చిబాబుల వ్యక్తిత్వాలను గురించి రాయండి.

(Marks 25)

విమల, బుచ్చిబాబులవి విభిన్న మనస్తత్వాలు - ఆ కారణంగా వారి వ్యక్తిత్వాలు కూడా విభిన్నమైనవే - విమలకు కలుపుగోలు తనం ఎక్కువ, మంచి మాటకారి - ధైర్యం కలది - సరదాలు ఎక్కువ - బుచ్చిబాబు తన పనేదో తానామో అన్నట్లు ఉంటాడు - ఇతరుల విషయాలను పట్టించుకోడు - ఇల్లు ఆఫీసు తప్ప మరే సరదాలు ఉండవు - విమలకు పుస్తక పఠనం మీద ఆసక్తి - అతను ఏమీ చదవడు - అతను తనను తన అదాన్ని, దుస్తులను, అలంకరణను గుర్తించి మెచ్చుకోవా లని ఆమె భావిస్తుంది - అతనికి ఇవేవీ పట్టవు - అతను చదవక పోయినా తనకు ఆసక్తి కరమైన పుస్తకాలను అతనికి చదివి వినిపించా లనుకుంటుంది - కాని అతను వినటానికి కూడా ఆసక్తి చూపడు - అతన్ని మార్సా లని విమల చాలా ప్రయత్నం చేస్తుంది - ఆమె అతన్ని మొద్దబ్బాయి అని పిలుస్తుంది - ఆమె అట్లా పిలిచి నందుకు అతను బాధ పడక పోగా ఎంతో ఆనందిస్తాడు - ఆమెకు అందమైన వస్త్రాలు ధరించటం ఇష్టం - బుచ్చిబాబుకు తన దుస్తుల మీద ఎటువంటి ఉత్సాహం లేదు - అతను పొడగాటి చొక్కాలు ధరిస్తాడు - అవి బాగుండవు అని విమల అంటూ ఉంటుంది - ఒక సారి అతనికి తెలియకుండా అతని చొక్కాను బాగా పొట్టి చేసి అందులు కుట్టి అతని బట్టలలో పెడుతుంది - అది చూడకుండా బుచ్చిబాబు ఆ చొక్కా తోడుక్కోని కోర్టుకు వెళ్ళిపోతాడు - అప్పుడు విమల ఎంతో బాధపడుతుంది - అతను అట్లాంటి చొక్కాతో వచ్చినందుకు అతని తోటి లాయర్లు, ఇతరులు అతన్ని ఆటలు పట్టించి గేలి చేస్తే అతను చిన్నబుచ్చుకునే పరిస్థితులు వస్తా యేమో నని ఎంతో బాధ పడుతుంది - కాని బుచ్చిబాబు అవేవీ పట్టించుకోడు - చొక్కా బాగానే ఉందని, బయట కూడా అందరూ బాగుందన్నా రని - విమలకు ఇష్టమైతే తనకూ ఇష్టమేనని చెప్తాడు - అటువంటి సున్నిత మనస్కుడిని అనవసరంగా తన అభిప్రాయాలను అతని మీద రుద్ది బాధపెట్టున్నా నని నొచ్చుకుంటుంది - బుచ్చిబాబుతో ప్రతి విషయం మీద విమల వాదానికి దిగుతుంది - బుచ్చిబాబు ఎదురు మాట్లాడడు - ఆమె వాదిస్తూ ఉంటే అతను ఇంకా ఆనందిస్తాడు - విమలకు కాలేజీ రోజులలో చాలా మంది స్నేహితురాళ్ళు ఉండేవాళ్ళు - వారు ఇప్పటికీ కూడా ఉత్తరాలు రాస్తూనే ఉంటారు - రాధ అనే స్నేహితురాలు ఒకటి రెండుసార్లు ఆమెను చూడటానికి వాళ్ళ ఇంటికి వచ్చింది కూడా - బుచ్చిబాబుకు స్నేహితులు లేరు - అతను తన తోటి లాయర్ల ఇళ్ళకు వెళ్ళటం కాని వాళ్ళు అతని ఇళ్ళకు రావటం గాని ఉండదు - అట్లా రోజులు గడుస్తూ ఉండగా ఒక సారి ఇద్దరు తోటి సహోద్యోగులు ఇద్దరు బుచ్చిబాబు ఇంటికి వస్తారు - పేక ఆడటానికి అతన్ని ఆహ్వానిస్తారు - బుచ్చిబాబు అంగీకరించడు - వాళ్ళు బలవంతం చేస్తారు - మొహమాటం వల్ల రాను అని చెప్పలేక పోతున్న బుచ్చిబాబును విమల ఆడమని ప్రోత్సహిస్తుంది - అట్లా గైనా అతను మనుషులతో కలుస్తా డని ఆమె భావిస్తుంది - క్రమంగా బుచ్చిబాబు పేకాటకు అలవాటుపడిపోతాడు - డబ్బు పోగొట్టుకుంటాడు కూడా - అప్పుడు విమల అతన్ని పేకాట మానమని ఒత్తిడి చేస్తుంది - కాని అతను మానడు - వారిద్దరి మధ్య ఘర్షణలు - ఈ పరిస్థితుల వల్లా, భర్త వ్యక్తిత్వానికి తన వ్యక్తిత్వానికి ఉన్న భేదం వల్ల ఒక దశలో ఆమె బుచ్చిబాబుతో కాపురం చెయ్యలేక ఇల్లు వదిలి వెళ్ళిపోతుంది. బుచ్చిబాబు తన తప్పు తెలుసుకొని ఆమె దగ్గరికి వెళ్ళి బ్రతిమాలుతాడు; పేకాట మానేస్తా నని మాట ఇస్తాడు. ఆమె కూడా మెత్తబడి బుచ్చిబాబు దగ్గరికి వచ్చేస్తుంది.

బుచ్చిబాబుకు మొహమాటం జాస్తి. దేనికి కాదనలేడు. విమల మానసికంగా చాలా గట్టి మనిషి. ఒకసారి కొంతమంది బుచ్చిబాబుకు తెలిసినవాళ్ళు కొందరు నాటకం వేస్తున్నామని చెప్పి టిక్కెట్లు అమ్మటానికి వచ్చారు.

బుచ్చిబాబుకు ఇష్టం లేదు. కాని వద్దు అనలేకపోయాడు. అతని పరిస్థితి గమనించి విమల టీక్కెట్లు తీసుకోమని చెప్పింది. ఆ విధంగా క్రమంగా నాటకం వాళ్ళతో పరిచయం పెరిగింది. వాళ్ళకు ధన సహాయం కూడా చేయటం మొదలుపెట్టాడు. నాటకాలకు వెళ్ళి చాలా ఆలస్యంగా ఇంటికి రావటం, ఇంటి విషయాలు పట్టించుకోక పోవటం కూడా మొదలైంది. ఒక సారి కూతురుకు జ్వరంవచ్చి నప్పుడు కూడా పట్టించుకోలేక పోయాడు. ఒక రోజున పద్మావతి అనే నాటకాల్లో వేషం వేసే అమ్మాయి బుచ్చిబాబు ఇంటికి వచ్చి, తనకు పారితోషికం ఇప్పించే విషయంలో మాట సహాయం చెయ్యమని కోరగా, అప్పటికప్పుడు బుచ్చిబాబు ఆమెతో వెళ్ళాడు; విమలకు ఆమె మాటలు నమ్మా లనిపించలేదు; అయినా మాట్లాడకుండా ఉరుకుంది. కాని ఆ సమయంలో బుచ్చిబాబు ఆమెతో బయటికి వెళ్ళటం ఆమెకు ఇష్టం లేదు. అయినా ఆమెకు చెప్పకుండానే బుచ్చిబాబు బయటికి వెళ్ళాడు. ఈ విధంగా ఆమె అతని ప్రవర్తనతో విసికిపోయి నాటకాలకు పోవడని చెప్పుంది. కాని బుచ్చిబాబు వాళ్ళు పిల్చినప్పు డల్లా కాదనలేక వెళ్ళానే ఉన్నాడు. అప్పుడు ఆమె తన అన్న సహాయం కోరింది. నాటకాలవాళ్ళతో స్నేహం మానెయ్యమని చెప్పమని అన్నను కోరింది. అన్న జోక్యంతో బుచ్చిబాబుకు తాను విమలను ఎంతగా బాధపెట్టున్నాడో తెలిసివచ్చింది. అతను ఆమెను క్షమాపణ కోరి ఆమె చెప్పినట్లే నడుచుకోటానికి ఒప్పుకున్నాడు. విమలకు కూడా అతని బలహీనతలను, మొహమాటం కారణంగా నాటకాల వాళ్ళకు కాదని చెప్పలేక పోతున్నా డని అర్థం చేసుకుంది. బుచ్చిబాబుకు తన మీద ఎంతో ప్రేమ ఉందన్న విషయం గుర్తించింది - పురుషాహంకారం లేనివాడు - భార్యను క్షమాపణ కోరటానికి వెనుకాడడు - తన తప్పులు తెలుసుకునే స్వభావం కలవాడు - ఈ అంశాలు అర్థం చేసుకుని, తాను కూడా అతనిని ఎంతో ప్రేమిస్తున్నది కనుక విమల మెత్తబడి అతన్ని క్షమిస్తుంది - పురుషాహంకారం లేకుండా ప్రవర్తించటం, అమాయకత్వం, భార్యను విపరీతంగా ప్రేమించటం అనేవి బుచ్చిబాబు లోని సుగుణాలు - వీటిని అర్థం చేసుకొని, తన మనస్తత్వం కంటే విభిన్నమైన మనస్తత్వం గల భర్తతో సర్దుకుపో గలిగే మంచితనం విమలది --- ఈ అంశాలు వివరించాలి.

- (b) బుచ్చిబాబు ప్రవర్తనతో విమల విసికిపోవటానికి దారి తీసిన పరిస్థితులు తెలిపి, ఆ సందర్భంలో ఆమె తన అన్న జోక్యాన్ని కోరినప్పుడు ఏం జరిగిందో, దాని పరిణామాలు ఏమిటో వివరించండి. (Marks 25)

బుచ్చిబాబుకు నాటకాల మీద విపరీతమైన ఇష్టం కారణంగా అతను రాత్రిళ్ళు చాలా ఆలస్యంగా ఇంటికి రావటం, ఒక సందర్భంలో కూతురుకు జ్వరంగా ఉందని తెలిసి కూడా ఆ సంగతి మరిచిపోయి రాత్రి 12 గంటల తర్వాత వచ్చి ఉదయం 10 గంటలకు నిద్రలేవటం - అప్పుడు కూతురు జ్వరం సంగతి తెలుసుకొని డాక్టర్ని తీసుకురావటం - నాటకాలలో వేషాలు వేసే ఒక అమ్మాయి (పేరు పద్మావతి) విమల-బుచ్చిబాబుల ఇంటికి వచ్చి తనకు డ్రామా కంపెనీ నించి రావలసిన పారితోషికం విషయంలో బుచ్చిబాబు సహాయాన్ని కోరటం - ఆ సమయంలో అతను బయటికి వెళ్ళటం ఇష్టం లేని విమల అభిప్రాయాన్ని పట్టించుకోకుండా బుచ్చిబాబు ఆ అమ్మాయితో బయటికి వెళ్ళటం -- ఈ విధమైన బుచ్చిబాబు ప్రవర్తనతో విమల విసికిపోయి ఉండగా ఆమె అన్న మధుసూదనం రావటం - బుచ్చిబాబుకు మంచి స్నేహితుడూ, తమ పెళ్ళికి కారకుడూ అయిన తన అన్న భర్తకు బుద్ధి చెప్పి తన కష్టాలన్నిటినీ తీర్చేస్తాడని విమల సంతోషపడటం - అన్న రాగానే ముందు మర్యాదలు చేసి తర్వాత తీరికగా తన కష్టాలు చెప్పుకోటం - తనకు ఒక ఉద్యోగం చూసి పెట్టమని కోరటం - బుచ్చిబాబుమీద సదభిప్రాయం కలిగి ఉన్న మధుసూదనం విమల తన అభిప్రాయాలను బుచ్చిబాబుకు సరిగా అర్థం అయ్యే విధంగా చెప్పలే దని భావించటం - అందుకు ఆమె వివరణ - చివరకు మధుసూదనం లాయరు అయిన బుచ్చిబాబుతో తన చెల్లెలి సమస్యను

సూటిగా చెప్పకుండా మరొక స్త్రీ పరంగా చెప్పి ఆమెకు విడాకులు ఇప్పించా లని కోరటం - అతని ఆంతర్యం తెలియని బుచ్చిబాబు లాయరుగానే స్పందించటం - చివరికి మధుసూదనం చెప్తున్న విషయం విమల గురించి అని తెలిసి బుచ్చిబాబు నిశ్శబ్దం కావటం - ఆమె విడాకులు కోరుతున్నందుకు చాలా బాధపడటం - తాను విమల పట్ల అట్లా నిర్లక్ష్యంగా ఉండటం తప్పేనని భావించటం - బుచ్చిబాబు విమలను క్షమించమని అడగటం - నిజంగా విడాకులు కావా లంటే కోర్టుకు వెళ్ళవలసిన అవసరం లేదని, ఆమె వేరుపడ దలచుకుంటే తాను అభ్యంతరం చెప్పనని విమలకు తెలియజేయటం - అప్పుడు తనకు లేని విడాకుల అభిప్రాయాన్ని అన్న బుచ్చిబాబుతో అట్లా కల్పించి చెప్పా డని విమల తెలుసుకోటం - అట్లా చెప్పినందుకు అన్న మీద విపరీతమైన కోపంతో అతన్ని బాగా తిట్టటం -

ఇవన్నీ రాసి, మధుసూదనం జోక్యంతో బుచ్చిబాబుకు తన తప్పులు తెలిసిరావటం, తాను విమలను నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నా ననే పశ్చాత్తాపం - విమలలో కూడా అమాయకుడు మంచివాడు, తానంటే నిజమైన ప్రేమ కలిగినవాడు, ఆ ప్రేమను తాను కోరినట్లుగా వ్యక్తం చేయటం తెలియనివాడు అయిన భర్తను అన్న అట్లా మాట్లాడి బాధపెట్టాడే అనే భావం కలగటం మొదలైన అంశాలు రాసి ఇవన్నీ మధుసూదనం జోక్యం కారణంగా ఏర్పడిన మంచి పరిణామాలు అని ఆ విధంగా వారిద్దరి అనురాగ బంధం మరింత గట్టిపడింది అని రాయాలి

6 కాలాతీత వ్యక్తులు, పి. శ్రీదేవి

(a) ఈ నవలలోని ప్రకాశం పాత్ర చిత్రణను గురించి రాయండి.

(Marks 25)

ప్రకాశం ఒక సగటు మనిషి అనటానికి ఆధారం అయిన అంశాలు - అతనికి సొంత ఉద్దేశాలు, ఇష్టాయిష్టాలు ఉన్నాయి కాని వాటిని వ్యక్తం చేయలేని బలహీనుడు - అతను పెరిగిన పరిస్థితులు - తండ్రి చనిపోవటం, మేనమామ పెంపకంలో పెరగటం - మేనమామను వ్యతిరేకించలేని బలహీనత - డబ్బును ప్రేమించి మనుషులతో వ్యాపారం చేసే శేషావతారం పడగ నీడలో పెరగటం మొదలైనవి అతని వ్యక్తిత్వానికి కారణాలు - చేవ లేని వాడు అని కాలేజీలో పేరు పడటం - గాలి ఎటువీస్తే అటు నడిచే మనిషి - చాలా మంది యువకుల లాగే అవకాశవాది , సుఖవాది, ఏ మాత్రం కష్టం పడకుండా సుఖజీవనం ఏర్పడాలి అనే కోరిక కలవాడు - మొదట కళ్యాణితో ప్రేమలో పడటం - కళ్యాణితో అతని ప్రేమ వ్యవహారాలు - ఆమెకు ఆసరాగా ఉంటానని మాట ఇవ్వటం - కాని ఆమెని వదలి శేషావతారం మాటలకు తల ఊపిన పరిస్థితులు - తర్వాత ఇందిరతో పరిచయం - ఇందిర వ్యక్తిత్వం ప్రకాశానికి నచ్చకపోవటం - ప్రకాశంలోని పిరికితనం, సొంత వ్యక్తిత్వం లేకపోవటం - తనను జాలి కొలిపే విధంగా ప్రాధేయపడటం - ఇవన్నీ నచ్చక ఇందిర అతన్ని వదిలివేయటం - మొదలైన అంశాలు వివరించాలి.

(b) కళ్యాణి - ఇందిర పాత్రల మధ్య ఉన్న భేదాలను ఈ నవల ఆధారంగా వివరించండి.

(Marks 25)

కళ్యాణి, ఇందిర విభిన్న ద్రువాలు - జీవితంలో ఎదురైన ప్రకంపనలకు ఇద్దరూ ఎట్లా స్పందించారో వివరించాలి - కళ్యాణి సాధారణమైన యువతి - అందం ఆత్మాభిమానం కల యువతి - గంభీరంగా ఉంటూ ఎక్కువగా మాట్లాడని తత్వం - ఆమెది దుఃఖభరితమైన గతం - పల్లెటూరు, జబ్బు పడిన తండ్రి, కన్నీటి బాల్యం - టైఫాయిడ్ బారిన పడిన ఆమెకు ప్రకాశం సేవ, ఓదార్పు - అందుకు అతని పట్ల కృతజ్ఞత. ఆకర్షణ, ఇష్టం, ప్రేమ; నిజానికి పైకి కనిపించే ఆదర్శగుణాలు లేని ప్రకాశాన్ని గుడ్డిగా నమ్మిన అమాయకురాలు - చివరికి మేనమామ అభిప్రాయానికి

వ్యతిరేకంగా నడుచుకోలేక ప్రకాశం తనను వదిలివేసినప్పుడు కుంగిపోవటం - జీవితం అంతా ముగిసిపోయినట్లుగా కుంచించుకు పోవటం, పరిస్థితులను ఎదిరించి నిలవలేని సగటు యువతి -- మొదలైన అంశాలు రాయాలి. ఇందిర ఇందుకు పూర్తిగా భిన్నమైన వ్యక్తిత్వం గల యువతి. పురుషాధిక్య సమాజం ఏర్పరచిన చట్టాలలో ఇమడటానికి ఇష్టపడదు - పాతివ్రత్యం, ప్రేమ, తనను తాను అర్పించుకోవటం -- ఇటువంటి భావాలను పూర్తిగా వ్యతిరేకించే స్వతంత్ర భావాలు కల యువతి - ఇతరులను సంతోషపెట్టటం కోసం తన వ్యక్తిత్వాన్ని చంపుకోవటానికి ఏమాత్రం ఇష్టపడని ఆధునిక యువతి - ఎటువంటి అరమరికలు లేకుండా స్నేహ హస్తాన్ని అందించగలదు - సగటు ఆడపిల్ల లాగా కాకుండా పరిచయంలేని పురుషుడితో బీచికి వెళ్ళటానికి వెనకాడని తత్వం - కష్టాలకు బేలతనంతో కన్నీళ్ళు కార్చదు, అట్లా కన్నీళ్ళు కార్చేవారిని అదొక దౌర్బల్యం అని భావించటం -- మొదలైన అంశాలు రాసి, ప్రకాశం వెన్నెముక లేని వ్యక్తిత్వాన్ని పూర్తిగా అర్థం చేసుకొని అతన్ని ఏవిధంగా వదిలివేసింది ఉదాహరణలతో వివరించాలి ఈ అంశాలతో పాటు ఈ నవలలోని ముఖ్యపాత్ర అయిన ఇందిర నవల పేరులో చెప్పబడిన 'కాలాతీత వ్యక్తుల' కోవలోకి చేరగల వ్యక్తి అనే అంశాన్ని కూడా వివరించాలి.

పై అంశాలను వివరించేటప్పుడు వీలైన సందర్భాలలో కల్యాణి - ఇందిరల మధ్య ఉన్న భేదాలను సూచించాలి.